

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης
117/2020

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
(Τμήμα Δ')
Συνεδρίαση της 10 Ιουλίου 2020
(κατ' άρθρο 2 παρ.1 της απόφασης με αριθμό 211/2020
του Προέδρου Ν.Σ.Κ.)

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Αικατερίνη Γρηγορίου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτης Παππάς, Στέργιος Κίκας, Αθανάσιος Θεοχάρης, Δημήτριος Κατωπόδης, Μιχαήλ Τζουβάρας, Ευτυχία Κασομένου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια : Μαριέττα Βλαχοπάνου, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος : Το με αρ. πρωτ. 1933/30-6-2020 έγγραφο του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη.

Περίληψη ερωτήματος : Ερωτάται **Α.** Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα στάδια ενός ανοικτού, διεθνούς διαγωνισμού με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή, ως προβλέπονται στη σχετική νομοθεσία (άρθρο 100 του ν. 4412/2016) και υιοθετούνται στην υπ' αριθ. 19/2019 Διακήρυξη του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, είναι αυτοτελή και διακριτά και προβλέπουν, αρχικώς την αξιολόγηση των φακέλων «δικαιολογητικά συμμετοχής - τεχνική προσφορά» και ακολούθως των φακέλων

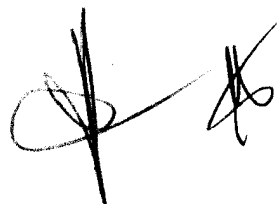
«οικονομικής προσφοράς», καθώς και σύμφωνα με την αρχή της τυπικότητας που διέπει όλες τις διαγωνιστικές διαδικασίες για τις δημόσιες συμβάσεις και αποσκοπεί στη διασφάλιση της διαφάνειας και του πραγματικού ανταγωνισμού, αν είναι δυνατό στο στάδιο της επικύρωσης των αποτελεσμάτων των σταδίων αξιολόγησης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 100 του ν. 4412/2016 (Α' 147), να εξεταστούν εκ νέου ζητήματα που αφορούν την πληρότητα των υποβληθέντων δικαιολογητικών; Σε θετική περίπτωση, η εξέταση των εν λόγω ζητημάτων είναι υποχρεωτική και πρέπει να γίνει κατά δέσμια αρμοδιότητα, ή ανάγεται στη διακριτική ευχέρεια του αποφασίζοντος οργάνου;

Β. Δεδομένου ότι η προσφορά του οικονομικού φορέα «Χ.Τ. - Α.Σ. Ο.Ε.», είναι η μοναδική που υπεβλήθη για το 6 τμήμα του ανοικτού, διεθνούς διαγωνισμού (της υπ' αριθμ. 19/2019 Διακήρυξης Α.Ε.Α. «για την παροχή υπηρεσιών σίτισης/διατροφής στους υπηκόους τρίτων χωρών που κρατούνται στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών της Επικράτειας») και κατά συνέπεια, η διευκρίνιση ή συμπλήρωση από αυτόν των στοιχείων δεν θα προκαλέσει διακρίσεις και άνιση μεταχείριση σε σχέση με άλλους οικονομικούς φορείς κατά τη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης (κατά την παρ. 3 του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, που υποδεικνύει το δικαιολογητικό λόγο πρόβλεψης των περιορισμών στο αίτημα για συμπλήρωση), ένεκα δε και του υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλει τη μη ματαίωση εν προκειμένω της διαδικασίας ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης με τον αποκλεισμό του μοναδικού υποψηφίου, λόγω της επακόλουθης απώλειας σημαντικών οικονομικών πόρων του Ελληνικού Δημοσίου, τη δεδομένη χρονική στιγμή των κρίσιμων οικονομικών συγκυριών (που άλλως θα καλυφθούν κατά 75% από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης), είναι δυνατή η κλήση προς παροχή διευκρινήσεων ή συμπλήρωσης κατά το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, του εν λόγω οικονομικού φορέα, προκειμένου να υπογραφεί ψηφιακά η υπεύθυνη δήλωση που απαιτείται κατά τα άρθρα 78, 79 και 79Α του ίδιου νόμου ή είναι υποχρεωτική η απόρριψη των δικαιολογητικών του εν λόγω οικονομικού φορέα, με αποτέλεσμα τη ματαίωση της διαδικασίας ;

Εισηγήτρια: Μαριέττα Βλαχοπάνου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της ερωτώσας υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με τη με αριθμ. 19/2019 Διακήρυξη του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, προκηρύχθηκε διεθνής, ανοικτός, ηλεκτρονικός δημόσιος διαγωνισμός με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής απόψεως προσφορά, αποκλειστικά βάσει της τιμής και καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών την 10-12-2019, για τη σύναψη συμβάσεων παροχής υπηρεσιών σίτισης/διατροφής στους υπηκόους τρίτων χωρών που κρατούνται στις εγκαταστάσεις των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών της Επικράτειας και ειδικότερα Αμυδαλέζας, Ταύρου, Κορίνθου, Δράμας, Ξάνθης, Ορεστιάδας, Λέσβου και Κω, για τα έτη 2020 και 2021, με μονομερές δικαίωμα παράτασης της διάρκειας της σύμβασης από την Αναθέτουσα Αρχή για ένα επιπλέον έτος (2022), όπως ειδικότερα περιγράφεται στην παράγραφο 1.3 «Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της Σύμβασης και στο Παράρτημα Ι « Τεχνικές Προδιαγραφές – Απαιτήσεις». Η συνολική εκτιμώμενη αξία της σύμβασης των ετών 2020 και 2021 ανέρχεται στο συνολικό ποσό 14.559.881,72 ευρώ άνευ Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων και δαπανών. Το δικαίωμα προαίρεσης της Αναθέτουσας Αρχής να παρατείνει μονομερώς, με σχετική Απόφασή της, την αρχική σύμβαση πριν από τη λήξη της, για το έτος 2022, ανέρχεται στο χρηματικό ποσό των 8.535.642,75 ευρώ, άνευ ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων και δαπανών, εφόσον εξακολουθούν να υφίστανται οι ανάγκες και εξασφαλιστούν οι αναγκαίες προς τούτο πιστώσεις. Η συνολικά εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ανέρχεται στο χρηματικό ποσό των 23.095.524,47 ευρώ άνευ Φ.Π.Α, συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων και δαπανών και του δικαιώματος προαίρεσης. Η δαπάνη της σύμβασης των ετών 2020 και 2021 χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, από το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης και Ένταξης 2014-2020, σε ποσοστό 75% ενωσιακή συμμετοχή και 25% εθνική συμμετοχή. Η ανάθεση και εκτέλεση της Σύμβασης διέπεται από τις διατάξεις των ν. 1481/1984, 2800/2000, 3861/2010, 4013/2011, 4129/2013, 4412/2016 π.δ. 131/2016, 21/2017, 39/2017, 83/2019 και 82/2011 και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις.

2. Ειδικότερα, ο ως άνω διαγωνισμός αφορά στη σύναψη συμβάσεων παροχής υπηρεσιών σίτισης/διατροφής στα κάτωθι Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης

Αλλοδαπών ως εξής:

α. Τμήμα 1: Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών Αμυγδαλέζας (τμήμα 1^ο του διαγωνισμού), με εκτιμώμενη αξία της Σύμβασης 3.460.611,16 €, άνευ Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων, δαπανών και του δικαιώματος προαίρεσης.

β. Τμήμα 2: Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών Ταύρου (τμήμα 2^ο διαγωνισμού), με εκτιμώμενη αξία της Σύμβασης 1.608.095,976, άνευ Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων, δαπανών και του δικαιώματος προαίρεσης,

γ. Τμήμα 3: Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών Κορίνθου (τμήμα 3^ο διαγωνισμού), με εκτιμώμενη αξία της Σύμβασης 6.638.629,16€, άνευ Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων, δαπανών και του δικαιώματος προαίρεσης.

δ. Τμήμα 4: Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών Δράμας (τμήμα 4^ο διαγωνισμού), με εκτιμώμενη αξία της Σύμβασης 4.623.713,7%, άνευ Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων, δαπανών και του δικαιώματος προαίρεσης.

ε. Τμήμα 5: Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών Ξάνθης (τμήμα 5^ο διαγωνισμού), με εκτιμώμενη αξία της Σύμβασης 2.005.267,74€. άνευ Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων, δαπανών και του δικαιώματος προαίρεσης.

στ. Τμήμα 6: Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών Ορεστιάδας (τμήμα 6^ο διαγωνισμού), με εκτιμώμενη αξία της Σύμβασης 1.442.808,13€, άνευ Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων, δαπανών και του δικαιώματος προαίρεσης.

ζ. Τμήμα 7: Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών Λέσβου (τμήμα 7^ο διαγωνισμού), με εκτιμώμενη αξία της Σύμβασης 1.089.547,74€, άνευ Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων, δαπανών και του δικαιώματος προαίρεσης.

η. Τμήμα 8: Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών Κω (τμήμα 8^ο διαγωνισμού), με εκτιμώμενη αξία της Σύμβασης 2.226.850,77€, άνευ Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων, δαπανών και του δικαιώματος προαίρεσης.

3. Στο πλαίσιο διενέργειας της διαγωνιστικής διαδικασίας, υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα προσφορές, μεταξύ άλλων από τους κάτωθι οικονομικούς φορείς:

α. Οικονομικός φορέας με την επωνυμία «S...A.E.», ο οποίος υπέβαλε προσφορά για τα τμήματα 1, 2, 3, 4 και 5 του διαγωνισμού και β. Οικονομικός φορέας με την επωνυμία «X. T.- A. Σ. O.E.», ο οποίος είναι και ο μοναδικός που υπέβαλε προσφορά για το τμήμα 6 του διαγωνισμού.

4. Την 18-02-2020 η Επιτροπή Αξιολόγησης Τεχνικών Προσφορών, γνωμοδότησε, ομόφωνα, ως προς την αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών των

προαναφερομένων οικονομικών φορέων ότι: α. ο προσφέρων οικονομικός φορέας «S...A.E.», στηρίζεται στην ικανότητα των οικονομικών φορέων με την επωνυμία «C.....ΕΠΕ», «A... ΙΚΕ», «B. Φ.» και «M. B.» σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 του Ν.4412/2016. Στους προαναφερόμενους οικονομικούς φορείς αναθέτει τμήμα της σύμβασης υπό την μορφή υπεργολαβίας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 131 του Ν.4412/2016 και οι τεχνικές προσφορές του πρέπει να γίνουν αποδεκτές για τα τμήματα 1, 2, 3, 4 και 5 καθόσον αυτές πληρούν όλους τους όρους των Τεχνικών Προδιαγραφών της υπ' αριθ. 19/2019 Διακήρυξης του Α.Ε.Α.

β. Ο προσφέρων οικονομικός φορέας «Χ. Τ.- Α. Σ. Ο.Ε.», στηρίζεται στην ικανότητα του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «Π.Κ.» σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 του Ν.4412/2016. Η τεχνική προσφορά του πρέπει να απορριφθεί, καθόσον αυτή δεν πληροί όλους τους όρους των Τεχνικών Προδιαγραφών της υπ' αριθ. 19/2019 Διακήρυξης του Α.Ε.Α., αφού δεν συμμορφώνεται με την τεχνική προδιαγραφή της παραγράφου 2.4.3.2. της διακήρυξης Α.Ε.Α. που προβλέπει ότι «Εφόσον υποβληθούν υπεύθυνες δηλώσεις της παρ. 4 του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 εντός του φακέλου της τεχνικής προσφοράς, πρέπει να έχουν συνταχθεί και υπογραφεί ψηφιακά από τον νόμιμο εκπρόσωπο (ως αυτός ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 79Α του Ν. 4412/2016) του οικονομικού φορέα μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης» καθώς η απαιτούμενη υπεύθυνη δήλωση της παρ. 3 του Τεύχους Τεχνικών Προδιαγραφών της υπ' αριθ. 19/2019 διακήρυξης του Α.Ε.Α. που έχει υποβληθεί δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένη από τον νόμιμο εκπρόσωπο.

5. Την 26-02-2020 η Μόνιμη Επιτροπή Προμηθειών & Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων / Α.Ε.Α. (Μ.Ε.Π.Σ.Δ.ΣΥ./Α.Ε.Α.) γνωμοδότησε, ομόφωνα, ως προς τα δικαιολογητικά συμμετοχής των ανωτέρω) οικονομικών φορέων, τα κάτωθι:

α. Να γίνουν αποδεκτές, ως προς τα δικαιολογητικά συμμετοχής, οι προσφορές του οικονομικού φορέα «S...A.E.», για τα τμήματα 1, 2, 3, 4 και 5 της υπ' αριθ. 19/2019 διακήρυξης, διότι, από τον έλεγχο που διενεργήθηκε σε αυτά, βρέθηκαν να πληρούν τις απαιτήσεις της εν λόγω διακήρυξης και συμμορφώνονται πλήρως με τους όρους της και με την ισχύουσα νομοθεσία, β. Να απορριφθεί, ως προς τα δικαιολογητικά συμμετοχής, η προσφορά του οικονομικού φορέα «Χ.Τ.- Α.Σ. Ο.Ε.», διότι δεν υπέβαλε ξεχωριστό Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.) για τον οικονομικό φορέα «Π.Κ.», ο οποίος, σύμφωνα με το από 18-02-2020 πρακτικό αξιολόγησης τεχνικών προσφορών της αρμόδιας επιτροπής, τυγχάνει δανείζων

εμπειρία κατά το άρθρο 78 του Ν.4412/2016.

6. Την 16-03-2020, κατόπιν της αποσφράγισης οικονομικών προσφορών, η Μόνιμη Επιτροπή Παραλαβής και Αποσφράγισης Προσφορών/Α.Ε.Α., γνωμοδότησε, μεταξύ άλλων ότι:

α. Η προσφορά του ανωτέρω υπό στοιχείο (α) οικονομικού φορέα, κρίθηκε αποδεκτή και κατατάχθηκε πρώτη σε σειρά μειοδοσίας για τα τμήματα 1, 2, 3, 4, 5 του διαγωνισμού της υπ' αριθ. 19/2019 διακήρυξης του Α.Ε.Α.

β. Παράλληλα, για το τμήμα 6 του διαγωνισμού της υπ' αριθ. 19/2019 διακήρυξης του Α.Ε.Α. γνωμοδότησε να γίνει αποδεκτή η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα «Χ. Τ.-Α.Σ. ΟΕ», με την τιμή προσφοράς ανά ημερήσια ατομική μερίδα πλήρους σίτισης - διατροφής (πρωινό, μεσημεριανό γεύμα, δείπνο), σε ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α. και αναφέρεται στην παράγραφο 24 του σκεπτικού του παρόντος, διότι αυτή υποβλήθηκε σύμφωνα με τους όρους της εν λόγω Διακήρυξης, πλην όμως να ματαιωθεί η διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για την παροχή υπηρεσιών σίτισης/διατροφής στους υπηκόους τρίτων χωρών που κρατούνται στις εγκαταστάσεις του Προαναχωρησιακού Κέντρου Κράτησης Αλλοδαπών Ορεσιτιάδας (τμήμα 6), καθόσον αυτή απέβη άγονη, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 106 του Ν.4412/2016, για τους λόγους που αναφέρονται στις παραγράφους 2 (περ. Β') και 3 (περ. Β') του σκεπτικού του παρόντος (απόρριψη της μοναδικής υποβληθείσας προσφοράς σε προηγούμενα στάδια)».

7. Την 22-03-2020 διακινήθηκε από τη Διεύθυνση Προμηθειών προς τα γραφεία των κ.κ. Υπουργού και Υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη, ιεραρχικώς, σχέδιο κοινής υπουργικής απόφασης, προκειμένου επικυρωθούν τα αποτελέσματα των σταδίων αξιολόγησης α) δικαιολογητικά συμμετοχής-τεχνική προσφορά και β) οικονομική προσφορά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθ. 100 § 4 του Ν.4412/2016, προκειμένου, κατ' αποδοχή των σχετικών γνωμοδοτήσεων των αρμοδίων επιτροπών μεταξύ άλλων :

α. να γίνουν αποδεκτές οι προσφορές του οικονομικού φορέα «S...A.E», για τα τμήματα 1, 2, 3, 4 και 5 και να καταταχθεί ως πρώτος στη σειρά κατάταξης μειοδοσίας για τα τμήματα αυτά β. να απορριφθεί ως μη κανονική η προσφορά από τον οικονομικό φορέα «Χ. Τ.- Α.Σ. Ο.Ε.» για το τμήμα 6 και να ματαιωθούν τα αποτελέσματα του διαγωνισμού για το τμήμα αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 106 του Ν.4412/2016.

8. Κατόπιν των ανωτέρω σταδίων, την 29-04-2020 επιστράφηκε το υπ' αριθ. 4000/1/4-ρα' σχέδιο υπουργικής απόφασης προς υπογραφή, από το γραφείο του κ. Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, προκειμένου να διακριβωθούν τα παρακάτω ζητήματα, τα οποία τέθηκαν από τον κ. Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης, την 6-4-2020, ήτοι:

«1. Για την προσφορά του οικονομικού φορέα «S...A.E.», ο οποίος με το παρόν σχέδιο απόφασης αναδεικνύεται σε "προσωρινό ανάδοχο" σε πέντε από τα συνολικά οκτώ υποέργα του εν λόγω διαγωνισμού παρατηρούνται τα κάτωθι: α. Αναφορικά με το απαιτούμενο πιστοποιητικό ασφάλισης κάλυψης ή βεβαίωση επαγγελματικών κινδύνων το προσκομισθέν πιστοποιητικό ασφάλισης (της "A...S.A. "), αναφέρεται μόνο σε «εμπόριο τροφίμων και ειδών παντοπωλείου», ενώ σύμφωνα με το Τεύχος Τεχνικών Προδιαγραφών καθώς και με το υπ' αριθ. 4000/1/4-λαστ' από 28-11-2019 έγγραφο διευκρινίσεων (ερώτημα 17), αυτό (πιστοποιητικό ασφαλιστικής κάλυψης ή βεβαίωση επαγγελματικών κινδύνων) θα πρέπει να αναφέρεται στους κινδύνους εκείνους που είναι εύλογοι από την συγκεκριμένη δραστηριότητα, που στη συγκεκριμένη περίπτωση αυταποδείκτως δεν αφορούν μόνο το εμπόριο τροφίμων και ειδών παντοπωλείου. Ωστόσο συμπληρωματικά υποβάλλεται από τον εν λόγω οικονομικό φορέα και βεβαίωση ασφάλισης της "I...A.E.", αφορώσα επαγγελματική ευθύνη προερχόμενη από ευθύνη ελαττωματικού προϊόντος, από την οποία προκύπτει το χρονικό διάστημα στο οποίο αναφέρεται, καθώς το αναγραφόμενο ανώτατο όριο ευθύνης στην εν λόγω βεβαίωση ασφάλισης, είναι μικρότερο της ετήσιας εκτιμώμενης αξίας των τμημάτων για τα οποία υποβάλλεται η προσφορά του. β. Αναφορικά με την επαγγελματική επάρκεια όπως αυτή απαιτείται, ήτοι υπηρεσίες μαζικής σίτισης κατά την τελευταία τριετία (1095 μέρες) με την μέθοδο cook and service (βλ. ερώτημα 6 εγγράφου διευκρινίσεων), από τις προσκομισθείσες συμβάσεις δεν αποδεικνύεται η παραγωγή φαγητού με την προαναφερθείσα μέθοδο αλλά η δυνατότητα παροχής και με αυτή την μέθοδο, χωρίς να αποδεικνύεται ο τελικός τρόπος παραγωγής, με τον οποίο αυτές παρασχέθηκαν.

2. Όσον αφορά την προσφορά του οικονομικού φορέα «X. T.- A.Σ. O.E.», μοναδικού οικονομικού φορέα που υπέβαλλε προσφορά για το Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Ορεσιτιάδας, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι λόγοι αποκλεισμού του αφορούν πλημμέλειες ως προς την σύνταξη της προσφοράς του οικονομικού φορέα «Π.Κ.» ο οποίος θα παράσχει τις εγκαταστάσεις του εάν και εφόσον παρουσιάσουν δυσλειτουργία οι εγκαταστάσεις του κύριου οικονομικού φορέα «X.T.-A.Σ. O.E.»,

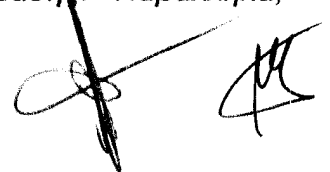
συνεκτιμώντας και το υπέρμετρο άμεσο επείγον δημόσιο συμφέρον, εκτιμάται ότι δύνανται να ζητηθούν διευκρινίσεις επί της προσφοράς αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 102 του Ν.4412/2016 (Φ.Ε.Κ. 147 Α ') και ιδίως της παραγράφου 5 αυτού.

3. Κατόπιν των ανωτέρω, εκτιμάται - προτείνεται πριν την υπογραφή της παρούσας απόφασης, ότι πρέπει να τεκμηριωθούν - αιτιολογηθούν από την αρμόδια επιτροπή αξιολόγησης προσφορών οι λόγοι αποδοχής της τεχνικής προσφοράς του οικονομικού φορέα «S... A.E.», ως προς τα αναφερόμενα στην παρ. 1 της παρούσης ή να ζητηθούν οι αναγκαίες διευκρινίσεις από τους ανωτέρω οικονομικούς φορείς, τόσο όσον αφορά τη διασφάλιση της πληρότητας του φακέλου της Τεχνικής Προσφοράς, όσο και της πληρότητας του φακέλου του οικονομικού φορέα «Χ.Τ. -Α. Σ. Ο.Ε.», συνεκτιμώντας το γεγονός ότι πριν την υπογραφή εκάστης σύμβασης, απαιτείται ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο (αρ. 35 παρ. 3 Ν.4129/2013 (Φ.Ε. Κ. Α '52)).

4. Η Διεύθυνση Προμηθειών / Α.Ε.Α., καθώς και οι αρμόδιες επιτροπές αξιολόγησης προσφορών, να προβούν κατά προτεραιότητα, στην εξέταση των διαλαμβανόμενων στην παρούσα γνώμη, με σκοπό τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας της αναθέτουσας αρχής έναντι κάθε υποψήφιου, την ανάγκη ποιοτικής παροχής υπηρεσιών εκ μέρους των αναδοχών καθώς και της άμεσης παροχής αυτών, σε ένα ζωτικής σημασίας θέμα για την ομαλή λειτουργία των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης ανά την Επικράτεια».

9. Την 30-04-2020, κατόπιν της επιστροφής της προαναφερθείσας Απόφασης, ζητήθηκε από την Επιτροπή Αξιολόγησης Τεχνικών Προσφορών, όπως τεκμηριώσει- αιτιολογήσει τους λόγους αποδοχής της προσφοράς του οικονομικού φορέα «S...A.E» ως προς τα διαλαμβανόμενα ζητήματα στην προηγούμενη παράγραφο του παρόντος.

10. Την 05-05-2020 η Επιτροπή Αξιολόγησης Τεχνικών Προσφορών, διαβίβασε σχετικό έγγραφο διευκρινήσεων ως προς τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα ζητήματα σύμφωνα με το οποίο, όπως αναλυτικά επεξηγείται, « το πιστοποιητικό που προσκομίσθηκε από τον οικονομικό φορέα «S...A.E.» καλύπτει πλήρως τις απαιτήσεις της παραγράφου 3 του παραρτήματος 1 της υπ' αριθ. 19/2019 Διακήρυξης Α.Ε.Α. που διευκρινίζονται με το υπ' αριθ. 4000/1/4-λστ' από 28-11-2019 έγγραφο της Αναθέτουσας Αρχής, ως πιστοποιητικό ασφαλιστικής κάλυψης, καθώς και ότι το αιτούμενο για της ανάγκες της υπό επικύρωση Σύμβασης ασφαλιστήριο συμβόλαιο, θα πρέπει να προσκομιστεί κατά την υπογραφή της Σύμβασης. Παράλληλα,

επεξηγείται αναλυτικά ο λόγος για τον οποίο αποδεικνύεται η απαιτούμενη από τη Διακήρυξη εμπειρία στην παραγωγή, συσκευασία και διάθεση φρέσκου γεύματος αυθημερόν παραχθέντος (παραγωγική μέθοδος cook & serve), αναφέροντας ως προς τα τεθέντα ζητήματα από το Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης, ότι οι Συμβάσεις για τις παρεχόμενες υπηρεσίες για το ΚΥΤ Χίου προβλέπουν ρητά ότι συγκεκριμένα είδη θα παράγονται και θα διατίθενται με τη μέθοδο «cook & serve», χωρίς να υφίσταται δυνατότητα επιλογής της μεθόδου «cook & freeze». Τέλος, επί των συγκεκριμένων τεθέντων ζητημάτων, αναφέρεται στις παρ. 12 και 13 του υπ' αριθ. 4000/1/4-ρδ' Ενημερωτικού Σημειώματος Παροχής Διευκρινήσεων της Διεύθυνσης Προμηθειών, ότι τα στάδια ενός ανοικτού, διεθνούς διαγωνισμού με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή, ως προβλέπονται στη σχετική νομοθεσία (άρθ. 100 του ν.4412/2016) και υιοθετούνται στην υπ' αριθ. 19/2019 Διακήρυξη Α.Ε.Α., είναι αυτοτελή και διακριτά και προβλέπουν, αρχικώς την αξιολόγηση των φακέλων «δικαιολογητικά συμμετοχής τεχνική προσφορά» και ακολούθως των φακέλων «οικονομικής προσφοράς», ενώ σύμφωνα με την αρχή της τυπικότητας, που διέπει όλες τις διαγωνιστικές διαδικασίες για τις δημόσιες συμβάσεις, η Αναθέτουσα Αρχή, θεσπίζοντας τους όρους της διακήρυξης, αυτοδεσμεύεται και είναι υποχρεωμένη να τους εφαρμόσει χωρίς παρεκκλίσεις, επί ποινή ακυρότητας των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού, με σκοπό τη διασφάλιση της διαφάνειας και του πραγματικού ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, υποστηρίζεται ότι δεν είναι δυνατό στο παρόν στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας να ζητηθούν διευκρινίσεις από οικονομικούς φορείς, κατ' εφαρμογή του άρθρου 102 του ν.4412/2016, καθόσον αυτό θα ισοδυναμούσε με επαναφορά στο στάδιο αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών, ήτοι με παραβίαση της αυτοτέλειας των σταδίων και του κανονιστικού πλαισίου της Διακήρυξης, προκαλώντας ακυρότητα των πράξεων της».

11. Κατόπιν των ανωτέρω, διακινήθηκε εκ νέου από τη Διεύθυνση Προμηθειών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών και Επιτελικού Σχεδιασμού, το υπ' αριθ. 4000/1/4-ρε' σχέδιο κοινής υπουργικής απόφασης, με περιεχόμενο όμοιο με το προρρηθέν, που επεστράφη για παροχή διευκρινήσεων.

Νομοθετικό πλαίσιο

12. Ο ένδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και του ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας

2014/24/EE (EE L 94), η οποία μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη με τον ν. 4412/2016 (Α' 147), και διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου Ι του νόμου αυτού (άρθρα 3 έως 221).

13. Στη διάταξη του άρθρου 78 αυτού (άρθρο 63 της Οδηγίας 2014/24/EE) υπό τον τίτλο «Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων» ορίζεται: **Παρ. 1.** Όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 75 και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 75, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, κατά περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς.... Αν ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, ιδίως, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό. Η Αναθέτουσα Αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα άρθρα 79, 80 και 81, αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74. Η Αναθέτουσα Αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των παραγράφων 1 και 2. του άρθρου 73 και του άρθρου 74. Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα την αντικατάσταση φορέα για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παρ. 4 του άρθρου 73 και του άρθρου 74.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί ο οικονομικός φορέας και αυτοί οι φορείς να είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης.... **Παρ. 2. ... Παρ. 3. ....**

14. **Άρθρο 79** «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/24/EE)»: **Παρ. 1.** Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (EE- ΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α' 75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε

μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77 γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ως άνω πληροφορίες όσον αφορά τους φορείς αυτούς. Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την Αναθέτουσα Αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.... **Παρ. 2 ...Παρ. 3.** Για τις συμβάσεις άνω των ορίων, το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. **Παρ. 4...Παρ. 5.** Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνίες-πλαίσιο, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 39 ή της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 39, απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα άρθρα 79, και κατά περίπτωση το άρθρο 80. Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 82. **Παρ. 6 .** Κατά παρέκκλιση της παρ. 5, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, αν και στο μέτρο που η Αναθέτουσα Αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό

μητρώο συμβάσεων, εικονικό φάκελο επιχείρησης, ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής....

15. Άρθρο 79^Α « Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης» **Παρ. 1.** Κατά την υποβολή του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) του άρθρου 79, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή του κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 73 για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν. **Παρ. 2.** Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησης του κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης. **Παρ. 3. ...Παρ. 4.** (όπως προστέθηκε με το άρθρο 43 παρ. 6 ν. 4605/2019) Το ΕΕΕΣ ή το ΤΕΥΔ κατά περίπτωση μπορεί να υπογράφεται έως δέκα (10) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών» «ή αιτήσεων συμμετοχής».

16. Άρθρο 91 «Λόγοι απόρριψης προσφορών» **Παρ. 1.** Η Αναθέτουσα Αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102.

γ) Για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 102.

δ) Η οποία είναι εναλλακτική προσφορά, αν τέτοια δεν επιτρέπεται ή, αν επιτρέπεται, δεν πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις των εγγράφων της σύμβασης.

ε) Η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλει δύο ή

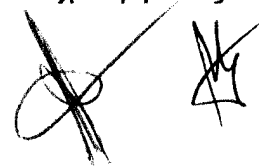
περισσότερες προσφορές εκτός αν επιτρέπεται η υποβολή εναλλακτικής. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 73 και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικοί φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων, στ) Προσφορά υπό αίρεση.

ζ) Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών στις περιπτώσεις α' και β' της παρ. 2 του άρθρου 95.

η) Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών, προσφορά η οποία θέτει όρο αναπροσαρμογής, χωρίς αυτό να προβλέπεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή, εφόσον στα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται η κατάθεση δειγμάτων, η μη προσήκουσα κατάθεση τους. **Παρ. 2....**

17. Άρθρο 100 «Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών»: **Παρ. 1.** « Το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην έναρξη της διαδικασίας αποσφράγισης των προσφορών την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή από τη σχετική πρόσκληση. Η αποσφράγιση διενεργείται δημόσια, παρουσία των προσφερόντων/συμμετεχόντων ή των νομίμως εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων τους, οι οποίοι λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς, όπως ειδικότερα ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 21. Η αποσφράγιση διενεργείται δημόσια **Παρ. 2...Παρ. 3...Παρ. 4.** (όπως προστέθηκε με το άρθρο 33 παρ. 4^α ν. 4608/2019 Α'66) «Τα αποτελέσματα κάθε σταδίου επικυρώνονται με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία κοινοποιείται με επιμέλεια αυτής στους προσφέροντες ή στους συμμετέχοντες «μαζί με αντίγραφο των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών του αντιστοίχου σταδίου»... **εδ. 3.** (όπως τελικώς αντικαταστάθηκε με το άρθρο 43 παρ. 10^α ν. 4605/2019 (Α'52) «Για τις συμβάσεις που διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, μόνο βάσει τιμής ανεξαρτήτως ποσού και ανεξαρτήτως διαδικασίας, αποσφραγίζονται οι φάκελοι δικαιολογητικών, τεχνικής και οικονομικής προσφοράς όλων των διαγωνιζομένων για όλα τα στάδια και εκδίδεται μία απόφαση, με την οποία επικυρώνονται τα αποτελέσματα: α) όλων των σταδίων της παραγράφου 2 στην περίπτωση ανοικτής διαδικασίας και β)....».

18. Άρθρο 102 «Συμπλήρωση- αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ): «**Παρ.1.** Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης.... **Παρ. 2.** Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενο τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. **Παρ.3.** Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης. **Παρ.4.** Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις

λοιπές. 5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

19. Άρθρο 106 («Ματαίωση διαδικασίας»): « **Παρ.1.** Η Αναθέτουσα Αρχή με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης: α) εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος βιβλίου και τα έγγραφα της σύμβασης ή β) στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 105, **Παρ. 2.** Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικείμενου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση της παραγράφου 4 του άρθρου 97, στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος όπως ιδίως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος. **Παρ. 3.** Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, να ακυρώσει μερικώς τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμα της ή να αποφασίσει την επανάληψη της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη. **Παρ. 4.** Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, η Αναθέτουσα Αρχή ακυρώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, αν οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών. **Παρ.5.** Η Αναθέτουσα Αρχή διατηρεί, επίσης, το δικαίωμα, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου, να αποφασίσει, παράλληλα με τη ματαίωση της διαδικασίας σύναψης, και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με τροποποίηση ή μη των όρων της

ή την στην τελευταία αυτή περίπτωση, πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων αυτών ...».

Κρίσιμοι όροι και διατάξεις της με αριθμ. 19/2019 Διακήρυξης

20. 1.5 «Προθεσμία παραλαβής προσφορών και διενέργεια διαγωνισμού».

Ημερομηνία ανάρτησης της Διακήρυξης στη Διαδικτυακή Πύλη του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. ορίσθηκε η 8-11-2019 και καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών η 10-12-2019 και ώρα 14.00. Τα δικαιολογητικά των προσφορών, που οφείλονται να υποβληθούν και σε έντυπη μορφή, κατατίθενται επί ποινή αποκλεισμού εντός τριών (3) ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή (με διαβιβαστικό στο οποίο θα αναγράφονται αναλυτικά τα προσκομιζόμενα, κατά περίπτωση, απαιτούμενα δικαιολογητικά εντός σφραγισμένου φακέλου, στο Πρωτόκολλο της Υπηρεσίας που είναι αρμόδια για τη διενέργεια του διαγωνισμού.

21. 1.6. «Δημοσιότητα»

A. Δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης .

α. Προκήρυξη ...θα αποσταλεί με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση την 05-11-2019.

β. Δημοσίευση σε Εθνικό Επίπεδο

Η Προκήρυξη και τα πλήρες κείμενο της Παρούσας Διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων την 08-11-2019.

22. 2.1.1. «Έγγραφο της Σύμβασης»

Τα έγγραφα της παρούσας σύναψης Σύμβασης είναι τα ακόλουθα:

-Η διακήρυξη και τα παραρτήματά της.

-Η Προκήρυξη της Σύμβασης, όπως αυτή έχει δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης .

-Το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έντυπο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.).

-οι συμπληρωματικές πληροφορίες που τυχόν παρέχονται στο πλαίσιο της διαδικασίας, ιδίως σχετικά με τις προδιαγραφές και τα σχετικά δικαιολογητικά.

23. 2.1.3. Παροχή διευκρινίσεων

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αιτήματα για την παροχή διευκρινίσεων και συμπληρωματικών πληροφοριών σε σχέση με το διαγωνισμό ...αποκλειστικά μέχρι την 22-11-2019 και ώρα 14.00 και μόνο ηλεκτρονικά... και φέρουν ψηφιακή υπογραφή σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην παράγραφο 2.4.2.1. ...

24. 2.2.6 Στήριξη στην ικανότητα τρίτων

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν, όσον αφορά στα κριτήρια οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και τα σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, ως ορίζονται στην παρούσα Διακήρυξη, να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών τους με αυτούς. Στην περίπτωση αυτή, αποδεικνύουν ότι θα έχουν στη διάθεσή τους τούς αναγκαίους πόρους, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζονται. Όταν οι οικονομικοί φορείς στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά στα κριτήρια που σχετίζονται με την απαιτούμενη με τη Διακήρυξη οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι εν λόγω οικονομικοί φορείς και αυτοί στους οποίους στηρίζονται είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης....

25. 2.2.7.1 Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών

Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς: α)...β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5 και 2.2.6. της παρούσης, προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 1 και 3 του Ν. 4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.), το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του Ν. 1599/1986. Το Ε.Ε.Ε.Σ. καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 και συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με το Παράρτημα IV παρούσας. Το Ε.Ε.Ε.Σ. μπορεί να υπογράφεται έως δέκα (10) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών.

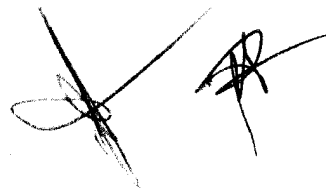
Επειδή η προς ανάθεση Σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, αλλά τα κριτήρια επιλογής είναι κοινά για όλα τα τμήματα, πρέπει να συμπληρωθεί και να υποβληθεί ένα (1) Ε.Ε.Ε.Σ...

Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση που ο προσφέρων οικονομικός φορέας δεν πληροί τις ελάχιστες αναγκαίες απαιτήσεις, αναφορικά με την τεχνική – επαγγελματική ικανότητα και την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια, όπως αυτές καθορίζονται στην παρούσα Διακήρυξη, μπορεί να στηρίζεται στις δυνατότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78 του Ν. 4412/2016, ως ισχύει, προς τους οποίους συνδέεται με άμεσους ή έμμεσους δεσμούς, ανεξάρτητα από τη νομική φύση τους, προκειμένου να αποδείξει ότι πληροί τις απαιτήσεις. Σ' αυτή την περίπτωση ο προσφέρων οικονομικός φορέας δηλώνει στο Ε.Ε.Ε.Σ. του (μέρος II- παράγραφος Γ), ότι θα στηριχτεί σε τρίτους (άλλους οικονομικούς φορείς), σημειώνοντας την

αντίστοιχη ένδειξη και επισυνάπτει χωριστά έντυπα Ε.Ε.Ε.Σ, για κάθε οικονομικό φορέα που θα του παράσχει στήριξη. Στα επισυναπτόμενα χωριστά Ε.Ε.Ε.Σ. των οικονομικών φορέων, που θα παράσχουν στήριξη στον προσφέροντα, δηλώνεται αντίστοιχα ο, κατά περίπτωση, νόμιμος εκπρόσωπός τους, ο οποίος και θα υπογράψει ψηφιακά το ηλεκτρονικό αρχείο (pdf) που θα παραχθεί. Κατά τη συμπλήρωση του Ε.Ε.Ε.Σ. των οικονομικών φορέων που θα παράσχουν στήριξη στον προσφέροντα, πέραν των δηλώσεων που αφορούν στους λόγους αποκλεισμού από τη διαδικασία, πρέπει να συμπεριλαμβάνονται και οι πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με το μέρος IV, δηλαδή οι σχετικές με την ή τις ικανότητές τους, στις οποίες θα στηριχθεί ο προσφέρων οικονομικός φορέας, πληροφορίες. Στην περίπτωση που ο προσφέρων οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του ότι θα αναθέσει τμήμα της Σύμβασης υπό τη μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, σύμφωνα με το άρθρο 4.4 της παρούσας θα πρέπει να σημειώσει την αντίστοιχη ένδειξη στο Ε.Ε.Ε.Σ. του (μέρος II – παράγραφος Δ). Ακολουθώντας στο πεδίο που εμφανίζεται αναφέρει το τμήμα, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει κατά το άρθρο 58 του Ν.4412/2016, ως ισχύει. Και σε αυτή την περίπτωση ο οικονομικός φορέας που υποβάλει προσφορά, επισυνάπτει χωριστό έντυπο Ε.Ε.Ε.Σ. για κάθε υπεργολάβο (άρθρ. 131 του Ν.4412/2016, ως ισχύει). Στα επισυναπτόμενα χωριστά Ε.Ε.Ε.Σ. των υπεργολάβων, δηλώνεται αντίστοιχα ο, κατά περίπτωση, νόμιμος εκπρόσωπός τους, ο οποίος και θα υπογράψει ψηφιακά το ηλεκτρονικό αρχείο (pdf) που θα παραχθεί. Τα χωριστά Ε.Ε.Ε.Σ. των υπεργολάβων συμπληρώνονται ως προς τα μέρη I, II, III. Εφόσον ο προσφέρων οικονομικός φορέας στηρίζεται και στις ικανότητες του/ων υπεργολάβου/ων θα πρέπει στο/α χωριστό/α Ε.Ε.Ε.Σ. εκάστου υπεργολάβου να συμπεριληφθούν και οι πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με το μέρος IV, δηλαδή οι σχετικές με την ή τις ικανότητες τους, στις οποίες θα στηριχθεί ο προσφέρων οικονομικός φορέας, πληροφορίες.

26. 2.2.7.2 Αποδεικτικά μέσα

A. Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.6, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της παρούσας και κατά τη σύναψη της σύμβασης στις περιπτώσεις του άρθρου 105 παρ. 3 περ. γ του Ν. 4412/2016, ως ισχύει. Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας ή ένωση αυτών στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.6 της παρούσας, οι φορείς στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται υποχρεούνται

στην υποβολή των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας και ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση (παραγράφοι 2.2.4 - 2.2.6), όπως έχουν δηλωθεί στο χωριστά υποβληθέν Ε.Ε.Ε.Σ. από πλευράς των άλλων φορέων....

Τα αποδεικτικά μέσα υποβάλλονται μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης της παραγράφου 3.2, κατά το άρθρο 103 του Ν. 4412/2016. Τα έγγραφα του παρόντος υποβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4250/2014 (Α' 94). Ειδικά τα αποδεικτικά τα οποία αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα, μπορεί να γίνονται αποδεκτά και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους. Η εν λόγω υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του Ν.1599/1986 (Α'75), όπως εκάστοτε ισχύει, του προσφέροντος οικονομικού φορέα, συντάσσεται και υπογράφεται ψηφιακά μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης της παρ. 3.2 για την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης – αποδεικτικών μέσων...Επισημαίνεται ότι γίνονται αποδεκτές :... οι υπεύθυνες δηλώσεις της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/86 εντός του φακέλου της τεχνικής προσφοράς, πρέπει να έχουν συνταχθεί και υπογραφεί ψηφιακά από τον νόμιμο εκπρόσωπο (παρ. 2 άρθρου 79 Α), μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης της σύμβασης.

27. 2.4.2.3 Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν με την προσφορά τους τα ακόλουθα:

α) Έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής –Τεχνική Προσφορά», στον οποίο περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά και η τεχνική προσφορά, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και την παρούσα.

β) Έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά», στον οποίο περιλαμβάνεται (αποκλειστικά σε αυτόν) η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα και τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά.

2.4.3. Περιεχόμενο Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής»

28. 2.4.3.1 Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν:

α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.), όπως προβλέπεται στην παρ. 1 και 3 του άρθρου 79 του Ν. 4412/2016, ως ισχύει, και β) την εγγύηση συμμετοχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 72 του Ν.4412/2016, ως ισχύει, και τα άρθρα 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας Διακήρυξης.

Οι προσφέροντες συμπληρώνουν το σχετικό πρότυπο Ε.Ε.Ε.Σ., το οποίο έχει αναρτηθεί, σε μορφή αρχείων τύπου XML και PDF, στη διαδικτυακή πύλη

www.promitheus.gov.gr του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Διακήρυξης... Ακολουθώντας, το Ε.Ε.Ε.Σ. σε μορφή αρχείου pdf, υπογράφεται ψηφιακά κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 79Α και υποβάλλεται ηλεκτρονικά (μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.) στην Αναθέτουσα Αρχή.

Κατά την υποβολή του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.) του άρθρου 79 του Ν.4412/2016, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή του κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 73 για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν. Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα, νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησης του, κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής, ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης Σύμβασης....

29. 2.4.3.2. Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την Αναθέτουσα Αρχή ανά Τμήμα του διαγωνισμού με το Παράρτημα Ι της Διακήρυξης με τίτλο «Τεχνικές Προδιαγραφές – Απαιτήσεις» ... Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερομένων ειδών, με βάση το κριτήριο της ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα. Ο οικονομικός φορέας, εφόσον στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, ...θα δηλώσει τους οικονομικούς φορείς στους οποίους θα στηριχθεί και τη στήριξη που θα λάβει από αυτούς. Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία των τρίτων, που θα παράσχουν την στήριξή τους στον προσφέροντα, θα πρέπει να ταυτίζονται με αυτά με που έχουν δηλωθεί στα υποβληθέντα, ως δικαιολογητικά συμμετοχής, ΕΕΕΣ. Εφόσον υποβληθούν ιδιωτικά έγγραφα εντός του φακέλου της τεχνικής προσφοράς, αυτά γίνονται αποδεκτά είτε κατά προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 4250/14 είτε και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 όπως εκάστοτε ισχύει, του προσφέροντος οικονομικού φορέα στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους, ψηφιακά υπογεγραμμένη από τον νόμιμο εκπρόσωπο, μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης της σύμβασης». (όπως αυτή ορίζεται στη διάταξη του άρθρου 61 ν. 4412/2016).

30. 2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών

Η Αναθέτουσα Αρχή, με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα Διακήρυξη και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2 (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3 (Περιεχόμενα φακέλου «Δικαιολογητικά συμμετοχής – Τεχνική προσφορά»), 2.4.4 (Περιεχόμενα φακέλου «Οικονομική προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών), 2.4.5 (Χρόνος ισχύος των προσφορών), 3.1 (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2 (Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου– Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου) της παρούσας, β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας Διακήρυξης, γ) για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας, ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την Αναθέτουσα Αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1 της παρούσας και το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016, ως ισχύει, δ) η οποία είναι εναλλακτική προσφορά, ε) η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλλει δύο ή περισσότερες προσφορές και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων ζ) η οποία είναι υπό αίρεση, η) η οποία θέτει όρο αναπροσαρμογής, θ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσας Διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές.

31. 3.1.2 Αξιολόγηση προσφορών

Μετά την κατά περίπτωση ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει στην αξιολόγηση αυτών μέσω των αρμόδιων πιστοποιημένων στο Σύστημα οργάνων της, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των κειμένων διατάξεων.

Ειδικότερα ακολουθούνται τα εξής στάδια:

α) Αποσφράγιση κυρίως προσφορών – Αποσφράγιση / Αξιολόγηση δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών.

Η Μόνιμη Επιτροπή Παραλαβής και Αποσφράγισης Προσφορών του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας (Μ.Ε.Π.Α.Π./Α.Ε.Α.) αποσφραγίζει τους κυρίως (ηλεκτρονικούς και έντυπους) φάκελους προσφοράς. Ακολούθως, αποσφραγίζει τους υποφακέλους «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική προσφορά», καταχωρεί σε σχετικό πρακτικό όσους υπέβαλαν προσφορές, τα υποβληθέντα αυτών ηλεκτρονικά / έντυπα Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική Προσφορά, μονογράφει δε και σφραγίζει όλα τα έντυπα δικαιολογητικά που υποβάλλονται κατά το στάδιο αυτό, ανά φύλλο. Οι ηλεκτρονικοί φάκελοι των οικονομικών προσφορών δεν αποσφραγίζονται. Οι έντυποι φάκελοι οικονομικών προσφορών, εφόσον υποβληθούν, ομοίως δεν αποσφραγίζονται αλλά μονογράφονται, σφραγίζονται και τοποθετούνται σε ένα νέο φάκελο, ο οποίος επίσης σφραγίζεται, υπογράφεται από την ως άνω Επιτροπή και φυλάσσεται, προκειμένου να αποσφραγισθεί σε ημερομηνία και ώρα που θα ορισθεί από την Αναθέτουσα Αρχή. Οι προσφορές που υποβάλλονται εκπρόθεσμα, δεν αποσφραγίζονται. Η Μόνιμη Επιτροπή Προμηθειών και Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Υπηρεσιών του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας (Μ.Ε.Π.Σ.Δ.Σ.Υ./Α.Ε.Α.) αξιολογεί τα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής, που αναφέρονται αναλυτικά στην παράγραφο 2.4.3.1 της παρούσας. Ακολούθως γνωμοδοτεί, προς το αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για την αποδοχή ή απόρριψη των προσφορών ως προς την αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής, συντάσσοντας σχετικό πρακτικό. Η αρμόδια Επιτροπή Αξιολόγησης Τεχνικών Προσφορών προβαίνει στην αξιολόγηση των υποφακέλων Τεχνικής Προσφοράς, που αναφέρεται αναλυτικά στην παράγραφο 2.4.3.2 της παρούσας. Ακολούθως, η Επιτροπή Αξιολόγησης Τεχνικών Προσφορών γνωμοδοτεί, προς το αποφαινόμενο όργανο της Αναθέτουσας Αρχής ως προς την αποδοχή ή μη των τεχνικών προσφορών, συντάσσοντας σχετικό πρακτικό. ....

β) Αποσφράγιση και αξιολόγηση οικονομικών προσφορών.

Η μόνιμη Επιτροπή Παραλαβής και Αποσφράγισης Προσφορών του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας ....σε ημερομηνία και ώρα.... προβαίνει στην αποσφράγιση ...οικονομικών προσφορών όλων των διαγωνιζομένων, κατά τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 100 του Ν. 4412/2016....καταχωρεί σε πρακτικό .....Ακολούθως, γνωμοδοτεί προς το αποφαινόμενο όργανο της Αναθέτουσας Αρχής για την αποδοχή ή απόρριψη των οικονομικών προσφορών, την κατάταξη των προσφορών (που έχουν κριθεί αποδεκτές σύμφωνα με τις σχετικές γνωμοδοτήσεις των ως άνω επιτροπών) και την ανάδειξη του προσωρινού ανάδοχου, συντάσσοντας σχετικό

πρακτικό. Η Αναθέτουσα Αρχή κατά την αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών και οικονομικών προσφορών, μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί, ή να διευκρινίσουν το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 102 του Ν. 4412/2016. ...

Στη συνέχεια εκδίδεται, από την Αναθέτουσα Αρχή, απόφαση με την οποία επικυρώνονται τα αποτελέσματα όλων των ανωτέρω σταδίων («Δικαιολογητικά Συμμετοχής», «Τεχνική Προσφορά» και «Οικονομική Προσφορά») και κοινοποιείται με επιμέλεια αυτής στους προσφέροντες μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του συστήματος Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ...».

32. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι «Τεχνικές Προδιαγραφές-Απαιτήσεις» ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ- ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΙΤΙΣΗΣ/ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΣΤΑ ΠΡΟΑΝΑΧΩΡΗΣΙΑΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ (ΑΜΥΓΔΑΛΕΖΑΣ, ΤΑΥΡΟΥ, ΚΟΡΙΝΘΟΥ, ΔΡΑΜΑΣ, ΞΑΝΘΗΣ, ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ, ΛΕΣΒΟΥ, ΚΩ)

« Ο υποψήφιος Πάροχος Υπηρεσιών πρέπει να διαθέτει κατά την ημέρα του διαγωνισμού και να υποβάλει επί ποινή αποκλεισμού στο φάκελο της Τεχνικής Προσφοράς κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα: ...i) Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986 (ή σε περίπτωση αλλοδαπού φορέα, κείμενο ανάλογης αποδεικτικής αξίας), υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα αυτού, στην οποία θα αναφέρεται ότι στην περίπτωση που ο συμμετέχων καταστεί ανάδοχος, ο φορέας θα θέσει στη διάθεσή του, για όλη την καλυπτόμενη από την σύμβαση χρονική περίοδο, τους πόρους και μέσα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση της συμβάσεως. Η υπεύθυνη δήλωση θα περιλαμβάνει ...ii) Υπεύθυνη Δήλωση του Ν.1599/1986 (ή σε περίπτωση αλλοδαπού φορέα, κείμενο ανάλογης αποδεικτικής αξίας), υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπο του συμμετέχοντα, στην οποία θα αναφέρεται ότι ο υποβάλλων προσφορά πρόκειται όντως να κάνει χρήση των οποιασδήποτε φύσεως μέσων που επικαλείται κατά την καλυπτόμενη από τη σύμβαση χρονική περίοδο. Η Αναθέτουσα Αρχή διατηρεί κάθε δικαίωμα να ζητήσει διευκρινήσεις ή συμπληρωματικά στοιχεία επί των ανωτέρω, προκειμένου να διαπιστώσει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις και οι όροι του άρθρου 78 του Ν.4412/2016».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που ετέθησαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

33. Η διακήρυξη διαγωνισμού συνιστά στο σύνολό της κανονιστική πράξη της αναθέτουσας αρχής που δεσμεύει τόσο την Αρχή που διενεργεί τον διαγωνισμό όσο και τους διαγωνιζόμενους (ΣτΕ Ε.Α. 352/2016) και συνακόλουθα και οι όροι της διακήρυξης έχουν κανονιστικό χαρακτήρα, περιλαμβάνουν δηλαδή γενικούς και αφηρημένους κανόνες, η πιστή τήρηση των οποίων ελέγχεται από τα δικαστήρια.

Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της Διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοϋλικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο Διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της Διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο κοινοτικό (ενωσιακό πλέον) δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006).

Ενόψει τούτων, αλλά και των αρχών της ισότητας, της τυπικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας των ελάχιστων όρων συμμετοχής που διέπουν τη διαδικασία συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων κατά το πνεύμα τόσο της κοινοτικής όσο και της εθνικής νομοθεσίας, ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει τα αξιούμενα από τη διακήρυξη, στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει, δικαιολογητικά και στοιχεία για την απόδειξη ιδιότητας κρίσιμης για τη συμμετοχή του στο διαγωνισμό (ΣτΕ 5022/2012, 1329/2008, ΑΕΠ 149/2018).

Σύμφωνα με την αρχή της τυπικότητας, που διέπει τη συμπλήρωση των εντύπων και τον τρόπο συντάξεως, εν γένει, των προσφορών στα πλαίσια των διαδικασιών διενεργίας των δημοσίων διαγωνισμών και αποσκοπεί στην ύπαρξη διαφάνειας κατά τη διεξαγωγή αυτών, στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως των προσφορών και στην ανάγκη ευχερούς συγκρίσεως αυτών μεταξύ τους (ΣτΕ 279/2008), η προσκόμιση στο φάκελο της προσφοράς εκάστου διαγωνιζόμενου των οριζομένων

στη διακήρυξη δικαιολογητικών απαιτείται να πραγματοποιείται με τον τρόπο που αυτή επακριβώς καθορίζει, μη επιδεχόμενης άλλης ερμηνείας .

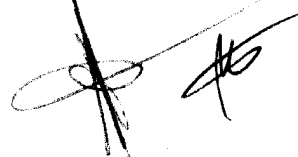
34. Έχει κριθεί δε ότι προσφορές που δεν πληρούν τις ανωτέρω απαιτήσεις, καθίστανται απορριπτέες, ακόμη και στις περιπτώσεις που η Διακήρυξη δεν αναφέρει ρητά (κατά μείζονα δε λόγο, όταν ορίζει) ότι οι εν λόγω απαιτήσεις τάσσονται επί ποινή αποκλεισμού (ΣτΕ ΕΑ 79/2009, πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 26/2007 κ.ά., βλ. και ΝΣΚ 70/2002 που ορίζει ότι σε περίπτωση που η ίδια η Διακήρυξη χρησιμοποιεί όρους, όπως «με ποινή αποκλεισμού...», «με ποινή απαραδέκτου οι συμμετέχοντες πρέπει...» ή άλλους παρόμοιους, είναι προφανές ότι οι όροι αυτοί θεωρούνται ουσιώδεις και συνεπώς οποιαδήποτε απόκλιση της προσφοράς από αυτούς οδηγεί σε απόρριψη της). Το ίδιο αφορά προφανώς και τη διαπίστωση της συνδρομής των τεχνικών προδιαγραφών, αλλά και των δικαιολογητικών συμμετοχής, τα οποία προβλέπονται ως όροι επί ποινή αποκλεισμού από τη Διακήρυξη, καθόσον οι τεχνικές προδιαγραφές που τίθενται από τη Διακήρυξη, πρέπει να συντρέχουν κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών και η διάγνωση της, κατά τον χρόνο εκείνο, έλλειψής τους συνεπάγεται δέσμια αρμοδιότητα της Επιτροπής του Διαγωνισμού να αποκλείσει την παρουσιάζουσα έλλειψη προσφορά (ΣτΕ 743/2000), ενώ δεν είναι δυνατό εκ των υστέρων να προσκομιστούν νέα κρίσιμα κατά τη Διακήρυξη στοιχεία (ΣτΕ 436/2002), καθώς έτσι θα παραβιαζόταν η αρχή της τυπικότητας του διαγωνισμού και ασφάλειας αυτού, της αρχής της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας, που επιβάλλουν την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης και την κρίση επί των προδιαγραφών και των προσκομιζομένων δικαιολογητικών ενός εκάστου υποψηφίου οικονομικού φορέα, κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες τόσο κατά το στάδιο της υποβολής, όσο και κατά το στάδιο της αξιολόγησης των προσφορών των υποψηφίων κατά τον ως άνω κρίσιμο χρόνο της υποβολής των προσφορών.

Ειδικότερα και συναφώς προς τα ανωτέρω, γίνεται δεκτό από τη νομολογία ότι, σύμφωνα με τη γενική αρχή της μυστικότητας των οικονομικών προσφορών που διέπει τους δημόσιους διαγωνισμούς (βλ. ΣτΕ 843/2010, Ε.Α. 880/2010, 1177/2009), μετά την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών, δεν είναι επιτρεπτή, για οποιονδήποτε λόγο, η το πρώτον ή η εκ νέου αξιολόγηση τεχνικών προσφορών ή η το πρώτον αιτιολόγηση της βαθμολογίας αυτών, αφού οι διαδικαστικές αυτές ενέργειες με γνωστές τις οικονομικές προσφορές των διαγωνιζομένων δεν

διασφαλίζουν συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού (πρβλ. ΣΤΕ 4282, 2321/2009, Ε.Α. ΣΤΕ 1177/2009, 779/2002 κ.ά.).

Ως εκ τούτου, δεν θα ήταν επιτρεπτό μετά το χρόνο υποβολής της προσφοράς να ζητηθούν εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής διευκρινίσεις ή συμπληρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, καθόσον κάτι τέτοιο θα συνιστούσε αναπλήρωση παντελώς ελλείποντος κατά τον κρίσιμο χρόνο της υποβολής της προσφοράς στοιχείου αυτής και, μάλιστα, αξιούμενου επί ποινή αποκλεισμού, με σκοπό αυτή να καταστεί επιγενομένως παραδεκτή. Γιαυτόν ακριβώς το λόγο, η μοναδική δυνατότητα που παρέχεται στην Αναθέτουσα Αρχή, είναι να καλεί τους προσφέροντες/υποψηφίους κατά τη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής προκειμένου να παράσχουν διευκρινίσεις ή συμπληρώσεις εγγράφων και δικαιολογητικών που έχουν υποβάλει, οι οποίες αφορούν μόνο σε ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωσης ή συμπλήρωσης και δεν επιτρέπεται να άγει σε μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή νέων εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, στην διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί (ΣΤΕ 1573/2019).

35. Περαιτέρω, επειδή η έννοια του οικονομικού φορέα είναι ευρύτερη, δεν ταυτίζεται και αντιδιαστέλλεται από αυτήν της έννοιας του προσφέροντος και συνεπώς, όπου στο ν. 4412/2016 και σε διάταξη κανονιστικής φύσης, όπως είναι η διακήρυξη, αναφέρεται και επιβάλλεται υποχρέωση, συμπεριφορά ή συνέπεια για οικονομικούς φορείς, αυτή δεν καταλαμβάνει μόνο τους προσφέροντες αλλά και κάθε άλλη κατηγορία οικονομικού φορέα, όπως τους τρίτους οικονομικούς φορείς κατ' άρθρο 78 ν. 4412/2016.(ΑΕΠΠ 1023/18, 96/2917). Επειδή η υποβολή ενός ξεχωριστού (αυτοτελούς) Ενιαίου Ευρωπαϊκού Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕ.Ε.Σ), από καθένα των οικονομικών φορέων και τον προσφέροντα, αποτελεί υποχρεωτική απαίτηση της διακήρυξης, δηλαδή απαράβατο όρο, η μη τήρηση του οποίου επάγεται την απόρριψη της προσφοράς, η παράλειψη υποβολής του ως άνω ρητώς απαιτούμενου από τη διακήρυξη επί ποινή αποκλεισμού Ε.Ε.Ε.Σ., δεν είναι επιδεκτική διόρθωσης ή συμπλήρωσης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 102 του ν. 4412/2016, καθόσον τυγχάνει ουσιώδης και συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, όπως ορίζεται στο άρθρο 91 παρ. 1 περ. β' του ίδιου νόμου (ΕΛΣυν. 230/2020). Κατ' ακολουθίαν, η υποχρέωση προσκόμισης του ΕΕΕΣ ψηφιακά υπογεγραμμένου, αφορά τόσο στον προσφέροντα οικονομικό φορέα, στο έντυπο του οποίου θα πρέπει να γίνεται ειδική

αναφορά για τον δανείζοντα σ' αυτόν εμπειρία, όσον και στον φορέα που του δανείζει εμπειρία κατ' άρθρο 78 ν. 4412/2016. (ΑΕΠΠ 30/2018), καθόσον το ΕΕΕΣ επιτελεί τον διαγραφόμενο από τις διατάξεις του άρθρου 57 παρ. 1,4 και 6 της ως άνω Οδηγίας σκοπό, να λαμβάνει, δηλαδή, η Αναθέτουσα Αρχή πλήρη γνώση όλων των αναγκαίων στοιχείων για την εκφορά της κρίσης της περί της συνδρομής ή μη λόγου αποκλεισμού του διαγωνιζομένου στο κατάλληλο στάδιο του διαγωνισμού, εφόσον δε κρίσιμος χρόνος συνδρομής ή μη του λόγου αποκλεισμού του διαγωνιζομένου είναι ο χρόνος υποβολής του ΕΕΕΣ, αυτός είναι και ο κρίσιμος χρόνος γενέσεως του λόγου αποκλεισμού του διαγωνιζομένου (ΣτΕ 754/2020). Η παράλειψη δε υποβολής του δεν θα μπορούσε συμπληρωθεί με αίτημα διευκρινίσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 102 ν. 4412/2016, χωρίς να συνιστά εκ των υστέρων ανεπίτρεπτη τροποποίηση της προσφοράς, κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της τυπικότητας.

36. Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της Διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 53/2007 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000 και VI Τμήμα ΕΣ 78/2007).

37. Η ως άνω ακυρότητα υφίσταται και στη περίπτωση κατά την οποία, σε διαγωνισμό ή τμήμα αυτού για το οποίο έχει υποβληθεί μία μόνο προσφορά, ζητηθούν από τη Αναθέτουσα Αρχή τυχόν διευκρινήσεις ή συμπληρώσεις στοιχείων από τον μοναδικό προσφέροντα κατά το στάδιο του διαγωνισμού, κατά το οποίο έχουν ήδη ανοιγεί οι τεχνικές και οι οικονομικές προσφορές, καθόσον αφενός μεν δεν προβλέπεται από το νόμο στο ως άνω στάδιο η παροχή διευκρινήσεων και συμπληρώσεων, αφετέρου δε τούτο θα προκαλούσε διακρίσεις και άνιση μεταχείριση σε σχέση με άλλους οικονομικούς φορείς. Τέλος, οι αρχές της τυπικότητας, της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της νομιμότητας της διαδικασίας, που διέπουν, κατά τα προαναφερθέντα, τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων, δεν μπορούν να παρακαμφθούν με την τυχόν επίκληση λόγων δημοσίου συμφέροντος (ΣτΕ 840/2008), καθόσον η τήρηση της νομιμότητας αποτελεί δημόσιο συμφέρον, τόσο κατά το εθνικό όσο και κατά το ενωσιακό δίκαιο. Επίσης δε, και η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε περίπτωση που χρηματοδοτεί το έργο, αν διαπιστώσει δια των αρμοδίων

οργάνων της, πλημμέλειες της διαδικασίας ανάθεσης, δύναται να προβεί σε ανάκτηση των ποσών που καταβλήθηκαν από μη νόμιμη διαχείριση των πόρων της.

38. Α. Κατά συνέπεια, ενόψει των ανωτέρω, κατά την έννοια των ως άνω νομοθετικών ρυθμίσεων και των με αριθμ. 2.2.6, 2.2.7.1, 2.2.7.3, 2.4.2.3, 2.4.3, 2.4.3.1, 2.4.3.2, 2.4.6 και 3.1.2 όρων της οικείας διακήρυξης, ενόψει και της αρχής της τυπικότητας που διέπει τη συμπλήρωση των εντύπων και τον τρόπο σύνταξης εν γένει των προσφορών στα πλαίσια των διαδικασιών διενέργειας των δημόσιων διαγωνισμών και αποσκοπεί στην ύπαρξη διαφάνειας κατά τη διεξαγωγή των εν λόγω διαγωνισμών, στην αποφυγή του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και στην ανάγκη άμεσης και ευχερούς σύγκρισης αυτών μεταξύ τους, αλλά, και ενόψει της αρχής αυτοτέλειας των σταδίων της διαγωνιστικής διαδικασίας, στο στάδιο της επικύρωσης των αποτελεσμάτων των σταδίων αξιολόγησης του εν λόγω διαγωνισμού, κατά το οποίο έχουν ήδη ελεγχθεί τόσο τα υποβληθέντα δικαιολογητικά όσο και οι φάκελοι των τεχνικών και των οικονομικών προσφορών, που έχουν υποβάλει οι υποψήφιοι, μετά το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών, δεν είναι από το νόμο δυνατό να εξετασθούν εκ νέου θέματα που αφορούν στην πληρότητα των δικαιολογητικών και μάλιστα του Ε.Ε.Ε.Σ., δικαιολογητικού ουσιαδούς για τη νόμιμη αξιολόγηση των δικαιολογητικών και των τεχνικών προσφορών, ούτε βέβαια η το πρώτον αιτιολόγηση της βαθμολογίας αυτών. Η εκ νέου αξιολόγηση τεχνικής προσφοράς ή αιτιολόγηση της βαθμολογίας αυτής με γνωστές τις οικονομικές προσφορές των διαγωνιζομένων, δεν διασφαλίζουν συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού και θα καθιστούσε τη διαδικασία μη νόμιμη και θα επάγονταν την ακυρότητα αυτής.

Β. Η παραπάνω ακυρότητα υφίσταται και στην περίπτωση κλήσης του μοναδικού υποψηφίου από την αναθέτουσα αρχή, του οποίου η προσφορά απορρίφθηκε για τμήμα του διαγωνισμού, προς συμπλήρωση ελλειπόντων στοιχείων του φακέλου της προσφοράς του ή διευκρίνιση αυτών στο παρόν στάδιο, προκειμένου να μη ματαιωθεί ο διαγωνισμός, λόγω της τυχόν συνδρομής λόγων δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν τη μη ματαίωση του διαγωνισμού, λόγω απόρριψης της προσφοράς του μοναδικού υποψηφίου, οι οποίοι (λόγοι) δεν δύναται να υπερκεράσουν τις αρχές της τυπικότητας, της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της νομιμότητας της διαδικασίας, που διέπουν, κατά τα προαναφερθέντα, τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων.

39. Περαιτέρω σε σχέση με το υποερώτημα Α' κατά την ερμηνεία της διάταξης του εδ. 3 της παρ. 4 του άρθρου 100 του ν. 4412/2016 σε συνδυασμό με τον όρο 3.1.2. της 19/2019 διακήρυξης, δύο εκ των μελών του Τμήματος οι Παναγιώτης Παππάς και Δημήτριος Κατωπόδης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους, διατύπωσαν την ακόλουθη συγκλίνουσα γνώμη :

Ναι μεν κατά το παρόν στάδιο της επικύρωσης των αποτελεσμάτων των σταδίων αξιολόγησης του διαγωνισμού δεν είναι επιτρεπτή η κατ' ουσίαν αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών και οικονομικών προσφορών, πλην όμως, στην περίπτωση που το αποφασίζον την επικύρωση όργανο διαπιστώσει ότι τα αποτελέσματα των εν λόγω σταδίων στηρίζονται σε νομικές πλημμέλειες (εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή του νόμου ή της διακήρυξης) οφείλει να μην επικυρώσει τα αποτελέσματα του διαγωνισμού και να αναπέμψει το πρακτικό-γνωμοδότηση του αντιστοίχου σταδίου στην αρμόδια επιτροπή αιτιολογημένα, προκειμένου αυτή να προβεί σε εξέταση των διαπιστωθεισών νομικών πλημμελειών που επεσήμανε το αποφασίζον όργανο και, αν κατά την νέα της κρίση απαιτείται, να προβεί σε αναμόρφωση των αποτελεσμάτων.

Απάντηση

40. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ'), γνωμοδοτεί, ομόφωνα ως εξής:

Επί του με στοιχείο Α' υποερωτήματος :

Στο στάδιο της επικύρωσης των αποτελεσμάτων των σταδίων αξιολόγησης του ανοικτού, διεθνούς διαγωνισμού της υπ' αριθμ. 19/2019 Διακήρυξης Α.Ε.Α. «για την παροχή υπηρεσιών σίτισης/διατροφής στους υπηκόους τρίτων χωρών που κρατούνται στις εγκαταστάσεις των Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών της Επικράτειας», δεν είναι δυνατό, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 100 του ν. 4412/2016, να εξετασθούν εκ νέου ζητήματα που αφορούν την πληρότητα των υποβληθέντων δικαιολογητικών.

Επί του με στοιχείο Β' υποερωτήματος:

Δεν είναι δυνατή, στο στάδιο επικύρωσης των αποτελεσμάτων των σταδίων αξιολόγησης του διαγωνισμού, η κλήση από την Αναθέτουσα Αρχή του μοναδικού υποψηφίου για τμήμα του διαγωνισμού, του οποίου η προσφορά απορρίφθηκε, προς παροχή διευκρινίσεων ή συμπλήρωσης, κατά το άρθρο 102 ν. 4412/2016, προκειμένου να προσκομισθεί το απαραίτητο Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έντυπο Σύμβασης

(Ε.Ε.Ε.Σ.), που απαιτείται κατά τα άρθρα 78,79 και 79 Α του ίδιου ως άνω νόμου και να υπογραφεί τούτο ψηφιακά, να υποβληθεί δε ηλεκτρονικά (μέσω Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ) στην Αναθέτουσα Αρχή, με την επίκληση λόγων δημοσίου συμφέροντος, που επιβάλλουν τη μη ματαίωση του διαγωνισμού.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 16-7-2020

Η Πρόεδρος

Χρυσούλα Α. Αυγερινού

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Μαριέττα Ν. Βλαχοπάνου

Πάρεδρος ΝΣΚ